

Олена Пометун, Ольга Дудар, Нестор Гупан

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

Підручник для 7 класу
закладів загальної середньої освіти

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

Київ
Видавничий дім «Освіта»
2024

УДК 94(477)*кл7(075.3)
П56

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
(наказ Міністерства освіти і науки України від 05.02.2024 № 124)

ВИДАНО ЗА РАХУНОК ДЕРЖАВНИХ КОШТІВ. ПРОДАЖ ЗАБОРОНЕНО

Підручник розроблено за модельною навчальною програмою
«Історія України. 7–9 класи»
для закладів загальної середньої освіти
(авт. О. Пометун, Т. Ремех, Ю. Малієнко, Н. Гупан, П. Мороз, Г. Серова)

Пометун О. І.

П56 Історія України : підруч. для 7 класу закладів загальної середньої освіти / О. І. Пометун, О. В. Дудар, Н. М. Гупан. — К. : Видавничий дім «Освіта», 2024. — 208 с. : іл.

ISBN 978-966-983-472-0.

УДК 94(477)*кл7(075.3)

ISBN 978-966-983-472-0

© Пометун О. І., Дудар О. В.,
Гупан Н. М., 2023
© Видавничий дім «Освіта», 2024

ЗМІСТ

Вступ. СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ ЯК ПЕРІОД РОЗВИТКУ УКРАЇНИ	6
Розділ 1. ВИНИКНЕННЯ ТА СТАНОВЛЕННЯ КИЇВСЬКОЇ ДЕРЖАВИ	11
§ 1. Східнослов'янські племена та їхні сусіди	11
§ 2–3. Початок формування державності у східних слов'ян	19
§ 4. Князювання Ігоря та Ольги.	27
§ 5. Князь Святослав і його походи	35
Узагальнюємо знання й уміння за розділом 1	42
Розділ 2. КИЇВСЬКА ДЕРЖАВА (РУСЬ-УКРАЇНА) НАПРИКІНЦІ X — В ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XI ст.	44
§ 6. Київська держава за часів Володимира Великого	44
§ 7. Київська держава за князя Ярослава Мудрого	50
§ 8. Суспільний устрій та господарське життя за часів Володимира Великого і Ярослава Мудрого.	55
§ 9. Культура Русі кінця X — першої половини XI ст.	62
Узагальнюємо знання й уміння за розділом 2	69
Розділ 3. РУСЬ-УКРАЇНА У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XI — ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XII ст.	75
§ 10. Правління Ярославичів. Вишгородський, Любецький з'їзди князів та їхні рішення.	75
§ 11. Остання спроба централізації влади та роздроблення земель Русі-України в XII ст.	82
§ 12–13. Київське, Чернігівське, Переяславське, Волинське і Галицьке князівства в середині XII — першій половині XIII ст.: політичне й соціально-економічне життя (огляд)	87

§ 14. Культура Русі-України у другій половині XI — першій половині XIII ст.	96
§ 15. Кочові народи степів України X–XIII ст.	102
Узагальнюємо знання й уміння за розділом 3	109
Розділ 4. ВОЛИНЬ І ГАЛИЧИНА КІНЦЯ XII — СЕРЕДИНИ XIII ст. ВОЛИНСЬКО-ГАЛИЦЬКЕ КНЯЗІВСТВО (ДЕРЖАВА РОМАНОВИЧІВ) SEREDINI XIII–XIV ст.	
§ 16. Волинсько-Галицька держава за Романа Мстиславича	110
§ 17. Походи монголів на Русь-Україну. Особливості підпорядкування руських князівств Золотій Орді.	117
§ 18–19. Правління Данила Романовича	124
§ 20. Волинсько-Галицька держава за нащадків Данила Романовича	134
§ 21. Культура Волинсько-Галицького князівства.	140
Узагальнюємо знання й уміння за розділом 4	149
Розділ 5. РУСЬКІ ЗЕМЛІ В СКЛАДІ СУСІДНІХ ДЕРЖАВ (СЕРЕДИНА XIV — ПОЧАТОК XV ст.). КРИМСЬКЕ ХАНСТВО	
§ 22–23. Інкорпорація (входження) руських земель до складу Великого князівства Литовського, Королівства Польського та інших держав	150
§ 24. Влада та суспільний устрій в українських землях у складі Великого князівства Литовського і Королівства Польського	161
§ 25. Господарське життя в українських землях (друга половина XIV — початок XVI ст.)	170
§ 26. Держава Феодоро. Утворення Кримського ханства.	177
§ 27–28. Релігійне життя і культура українських земель у другій половині XIV — на початку XVI ст.	186
Узагальнюємо знання й уміння за розділом 5	198
Річне узагальнення	206